

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ערב ראש-חודש מנחם-אב, ה'תשל"ו

חלק ב – יוצא לאור לש"פ מטות-מסעי, ר"ח מנחם-אב, ה'תשפ"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הילדה חיילת ב"צבאות השם"

חי' מושקא שתחי'

ליום הולדתה יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשפ"ה

ולזכות אחותי ואחי חיילים ב"צבאות השם"

טובה גיטל, מאיר שלמה וחנה שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת ברכה שיחיו אייזנבאך

ולזכות זקניהם

הרה"ת הרב ר' אשר אנשיל וזוגתו מרת ביילה שיחיו אייזנבאך

מרת לאה שתחי' אייזנבאך

מרת זלטה שתחי' הרצל (פריימן)

ולעילוי נשמת זקניהם

הרה"ח ר' שלום ב"ר מיכאל ע"ה ווייס

נפטר יו"ד אייר, ה'תשפ"ה

הרה"ת ר' יצחק בהרה"ח ר' שלום זאב ע"ה אייזנבאך

נפטר ג' טבת ה'תשפ"ה

ת' נ' צ' ב' ה'

טובא וכו' להענישם בעונש גדול ורם כו' באם אין עוסקים בתורה כדי שתתעצם הנשמה בעצמות ורוחניות מקור מוצא התורה [ענין דברים נפלאים בב"ח לטור או"ח סימן מ"ז], שמזה מובן ההכרח ההחלטי להפיץ פנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, עיי"ש באר היטיב ובהקדמת הרח"ו לשער ההקדמות ועד לקונטרס עץ חיים לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אביו של כ"ק מו"ח אדמו"ר — זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

ב

[י"א תמוז, ה'תשכ"ג]

הרב סלונים

שיכון חב"ד, ירושלים (ישראל)

תהא הנחת יסוד מרכז הציבורי דשיכון חב"ד בימי סגולה אלה בהצלחה רבה, וגמרו בהקדם לתהלה ולשם ולתפארת, וכביאור אדה"ז בפרשת תבוא אל הארץ וישבת בה.

בברכה

מנחם שניאורסאהן

דברים נפלאים בב"ח: ראה גם תו"מ חפ"ב ע' 473 הערה 61. וש"נ.

ב

מצילום המברק.

הרב סלונים: הרב עזריאל זעליג סלונים. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ו אגרת ט'תשסז, ובהנסמן בהערות שם.
וכביאור אדה"ז: לקו"ת פ' תבוא מב, ב.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ מטות-מסעי, ראש חודש מנחם-אב הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ערב ראש-חודש מנחם-אב ה'תשל"ו — הנחה בלתי מוגה (חלק מהתוועדות י"ל אשתקד).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב פ' מסו"מ, ה'תשפ"ה
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2025 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5785 • 2025

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

א

בי"ה, ג' מני"א תשכ"א
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו'
הרב חיים ישראל שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מז' תמוז עם המצורף אליו שנתקבל ז"ע.
ויהי רצון אשר כאו"א בתוככי כלל ישראל ימלא תכלית בריאתו וירידתו
מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, שהיא כדבר משנה, אני נבראתי לשמש את קוני,
והוא ע"י הפצת היהדות המסורתית בלי פשרות, בכל מקום שידו מגעת.
ובפרט שהובטחנו הבא לטהר — וכידוע דיוק רבנו הזקן בעל התניא
והשו"ע בזה, ולא רק ליטהר, שהכוונה לטהר גם אחרים — מסייעין אותו.
שאם בכל הזמנים כן הוא, עאכו"כ בארצנו הק' דאורא דארץ ישראל
מחכים.

עלי נאמר, ארץ אשר עיני ה"א בה מרשית השנה ועד אחרית שנה.
נוסף על הנקודה, שבפלטרין של מלך, האחריות אפילו להעדר העשי'
כדבעי ועאכו"כ להעדר העשי' כלל, גדולה פי כמה, וק"ל.
והרי נמצאים אנו בימים בהם נצטוינו לזכור במיוחד ענין החורבן, אשר
סיבתו בסגנון הנביא, על מה אבדה הארץ על עזבם את תורת, וביארו חז"ל על
שלא ברכו בתורה תחלה, שהקב"ה מקפיד על לומדי תורה אפילו בעוסקים בה

א

הרב חיים ישראל: שפיר, חיפה.
עם המצורף אליו: על העתק המזכירות נרשם בכת"ק: להחזיר עם "העלוניים" (החבורות?).
מאיגרא רמה לבירא עמיקתא: ע"פ לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.
כדבר משנה, אני נבראתי לשמש את קוני: סוף קידושין.
הבא לטהר כו': שבת קד, א. וש"נ.
דיוק רבנו הזקן: ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ב ואילך.
דאורא דארץ ישראל מחכים: ב"ב קנח, ב.
עלי נאמר, ארץ גו': עקב יא, יב.
בסגנון הנביא, על מה גו': ירמ' ט, יא.
וביאר חז"ל על שלא ברכו כו': נדרים פא, א. וש"נ.

יג. ועכשיו — בנוגע להעיקר — "המעשה הוא העיקר" ¹¹⁵:

כבר דובר כמ"פ, ובמיוחד בהתוועדות דשבת קודש שלפנ"ז ¹¹⁶,
שיש להדר ולדייק ולהפיץ באופן שמהם יראו כו"כ וכן יעשו — שבנוגע
לימי בין המצרים יוסיף כל אחד על השיעורים הרגילים בלימוד התורה
בכלל, ומה טוב — בלימוד התורה בענינים והלכות שקשורים עם
הגאולה ובנין ביהמ"ק, כמדובר לעיל (ס"ג).

וכמו בנוגע ללימוד התורה שזהו"ע "ציון במשפט תפדה", כך גם
בענין "ושבי' בצדקה" ²⁰ — להוסיף בצדקה בימי בין המצרים, נוסף על
נתינות הצדקה שבמשך כל השנה כולה.

ולעשות זאת בשמחה ובטוב לבב, אע"פ שזהו הזמן של בין
המצרים — שהרי מצות צדקה במיוחד צריכה להיות "בסבר פנים יפות",
כלשון פסק ההלכה בשו"ע ¹¹⁷ מדברי הרמב"ם ¹¹⁸, ובלשון הכתוב ¹¹⁹
(שמובא במאמרי חסידות) — "בשמחה ובטוב לבב".

ואח"כ בבוא ערב ר"ח מנחם — שערב ר"ח בכלל הוא עת רצון ¹²⁰,
ועאכו"כ ערב ר"ח מנחם [בדוגמא חמשה עשר באב, שעליו אמרו ¹²¹ "לא

(119) תבוא כח, מז.

(115) אבות פ"א מי"ז.

(120) ראה גם תו"מ חפ"ד ריש ע' 183.
וש"נ.

(116) שיחת ש"פ מטו"מ הנ"ל סי"ב
(לעיל ס"ע 48 ואילך).

(121) תענית כו, ב (במשנה).

(117) יו"ד סרמ"ט ס"ג-יב.

(118) הל' מתנ"ע פ"י ה"ד-יג.

היו ימים טובים לישראל כו", בגלל שקשור עם עניני תשעה באב¹²², ועד"ז מובן בנוגע לערב ר"ח מנחם], שאז העת רצון היא ביתר שאת וביתר עוז, ובפרט הענין ד"לשועה ונחמה" שאומרים בכל ברכת החודש, הרי זה ביתר שאת וביתר עוז בחודש ששמו מתחיל בתיבת "מנחם" — אזי צריך להוסיף הן בתורה והן בצדקה, אפילו בערך להוספה בעניני תורה וצדקה במשך ימי בין המצרים, ועאכו"כ בערך לכל ימות השנה. ואח"כ בבוא ר"ח, צריך להוסיף עוד יותר, כדי לבטל ולהפך מה שניתוסף בענינים שהם היפך הטוב בגלוי — ההגבלות בעניני טוב שמתחילים בתשעת הימים שמר"ח.

ועד"ז בתשעת הימים עצמם, כיון שיש בהם כמה דרגות בהיפך הטוב הגלוי, הרי מובן שבהם צריך להוסיף הן "במשפט" זה תורה והן "בצדקה", והכוונה בפשטות — אין ענין יוצא מידי פשוטו — בנוגע לשבוע שחל בו תשעה באב, ועוד יותר בערב תשעה באב, אלא שלאחרי חצות היום ישנה הגבלה בנוגע לענינים שמותר ללמוד בתורה¹²³, וגם בהם יכולים למצוא ענינים הקשורים עם ביהמ"ק שמותר ללמדם בערב תשעה באב לאחר חצות.

וכיון שבזה ניתוסף עוד יותר בתשעה באב עצמו — הרי מובן שאז צריך להוסיף עוד יותר בענינים ד"משפט" (תורה) ובענינים של "צדקה".

ובנוגע לכל ענינים אלו, באופן של הוספה אחרי הוספה ועלי" אחר עלי" — מובן מאליו שהדברים אמורים בנוגע לכל אחד ואחת מישראל, כפסק הרמב"ם¹²⁴ שבנוגע לבנין ביהמ"ק "הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם אנשים ונשים", ולכן חלים עליהם כל הענינים האמורים לעיל.

יד. ועוד ענין בזה:

ע"פ המבואר בכ"מ בנוגע לפסוק¹²⁵ "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז... להשבית אויב ומתנקם" — הנה ככל שגובר החשש מ"אויב ומתנקם", וכמו בגלות גופא הרי זה בימי המצרים יותר מבשאר ימות השנה, ובתשעת הימים יותר מבשאר ימי המצרים, ובהם גופא, בשבוע שחל בו תשעה באב, ערב תשעה באב, ותשעה באב — מובן שגם אצל "עוללים

(122) ראה תוס' — שם ל, סע"ב. (124) הל' ביהב"ח פ"א הי"ב. וראה גם שיחת ש"פ מטו"מ הנ"ל סי"ד (לעיל ע' 51). (123) ראה טושו"ע או"ח רסתקנ"ד. (125) תהלים ח, ג.

במזוזה, והם יפצו ויפרסמו את גודל יוקר הענין, וישפיעו על כל אחד ואחת שיכולים להגיע אליהם שגם הם יעשו כן בביתם.

ומזה מובן גם בנוגע לאנשי הצבא, שזכו, יחד עם בחירה חפשית בזה, שעל ידם וע"י מסירת נפשם ניצלו עשרות יהודים לחיים כפשוטם, ואח"כ הביאו אותם ל"ארץ אשר... עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה" — שנוסף לכך שבביתו הפרטי של כל אחד מהם יהיו בהקדם מזוזות כשרות, וקבועות באופן כשר על כל דלת ודלת המחוייבת במזוזה, ישתדלו גם שבכל מקום שבו נמצאים אנשי הצבא, הן בארץ הקודש והן בחוץ־לארץ, הנה אם נמצאים שם יהודים, וזהו חדר ובית וחצר שמחוייב במזוזה — תהי' בכל מקום ומקום מזוזה כשרה, קבועה באופן כשר, על כל דלת ושער המחוייבת במזוזה; ויעשו זאת באופן של זירוז — שעל זה בנוי כל צבא, שמיד מקיימים פקודה, ועאכו"כ פקודה של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

וזה יוסיף עוד יותר בענין הבטחון שהקב"ה באופן ש"לא אשים עליך כי אני הוי' רופאך"²²², שמלכתחילה לא יבואו לידי מציאות ואפשריות ואפילו קס"ד של "אויב ומתנקם", כיון ש"תפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן"²²³, ועד לאופן שיהפכו למסייעים, ובאופן ש"והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך"¹⁸⁵, בקרוב ממש, ובאופן של טוב הנראה והנגלה (שהרי הקב"ה הוא עצם הטוב, וטבע הטוב להיטיב²²⁴) לכל אחד ואחת בכל מקום שהם.

וגם יראו ש"מיד הן נגאלין"¹⁰⁰, באופן ש"אתם תלוקטו לאחד אחד"²²⁵, שהקב"ה "אוחז בידיו ממש איש איש ממקומו"²²⁶, ומוציא אותו מהגלות ל"ארץ טובה ורחבה"²²⁷, ועד לאופן ש"ירחיב הוי' אלקיך את גבולך"²²⁸, בביאת משיח צדקנו, ובקרוב ממש.

[טרם צאתו התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "ניעט ניעט ניקאוואָץ".]

(225) ישע"י כז, יב.

(226) פרש"י נצבים ל, ג.

(227) שמות ג, ח.

(228) פ' ראה יב, כ. פ' שופטים יט, ח.

(222) בשלח טו, כו.

(223) שם, טז.

(224) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 334

בהערה (ד"ה מספרי הח"ן).

השלישי — שאע"פ שהי' בית-מקדש ראשון ש"קראו הר"י²¹⁹, ואח"כ הי' בית-מקדש שני, הנה ביהמ"ק השלישי יהי' (לא "הר", אלא) "ראש ההר", שהו"ע אהבה רבה, ויהי' באופן ד"סביב סביב קודש קדשים", שהו"ע אהבה בתענוגים, שלמעלה גם מאהבה רבה.

ומדייק בסיום הכתוב "הנה זאת תורת הבית" — שזהו ענינו של ביהמ"ק השלישי.

ומוסיף במאמר בנוגע ל"כל גבולו סביב סביב קודש קדשים", "שהיא אהבה בתענוגים — הבאה ע"י עבודה במס"נ עכשיו בזמן הגלות", והיינו, שאע"פ שביהמ"ק השלישי הוא בנוי בידי שמים ועומד למעלה⁶⁵, הרי (כנ"ל ס"ז ואילך) אימתי נעשה ביהמ"ק השלישי — כשירוד למטה בנוי וגמור, וענין זה תלוי במעשינו ועבודתנו בעבודת הבריורים במשך זמן הגלות, ולכן נקרא ביהמ"ק שלנו, שמשיח צדקנו "יבנה מקדש במקומו"⁶⁷.

ויה"ר שע"י לימוד התורה בכלל ולימוד התורה בענינים והלכות אלו במיוחד, וע"י עשיית הצדקה, יקויים בקרוב ממש מ"ש²⁰ "ציון במשפט תפדה ושבי" צדקה" כפשוטה, ובעגלא דידן.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "עוצו עצה ותופר". "פרזות תשב ירושלים". "ופרצת".

אח"כ ניגן כ"ק אדמו"ר שליט"א בעצמו את הניגון "צמאה לך נפשי"].

* * *

כח. אחרון עיקר — להזכיר עוה"פ בנוגע לענין המזווה:

נוסף לכך שידוע בלאה"כ מ"ש בזהר הקדוש²²⁰ שהענין ד"הוי' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם²²¹ קשור עם שמירת מצות מזווה — הנה באזהרה שהיתה לאחרונה, נתברר, כפי שראו בעיני בשר, שאצל רובם ככולם מהחטופים הי' חסר בענין המזווה¹⁵⁰.

וכאמור, שזוהי אזהרה טובה, כדי שיוכלו להבהיר ולשלול שלא יהי' ח"ו ענין זה אפילו לא מיני' ולא מקצתי' — שדייקו, ובזירוז ובהקדם ובשמחה וטוב לבב, שבביתם של כל אחד ואחת מכל החטופים יהיו מזוזות כשרות, וקבועות באופן כשר, על כל דלת ודלת המחוייבת

ויונקים", אפילו לפני בר-מצוה או בת-מצוה, צריכים להיות כל ענינים אלו ביתר שאת וביתר עוז.

וכיון שכל זה צ"ל לא רק "בשבתך בביתך", כשיש בידו ספר (רמב"ם וכו') או קונטרס או חוברת עם מאמרי רז"ל, אלא גם "בלכתך בדרך", או "בשכבך"¹²⁶, ובחדרו כבר כבוי האור וכו' — צריך שיהיו אצלו עניני תורה (בכלל) שמותר ללמודם בעל-פה, ובנדו"ד הרי זה כולל כל הלכות בית הבחירה, וכל מסכתא מדות, ואפילו כו"כ ענינים מפסוקי התורה שלהיותם שגורים ורגילים בפי הכל מותר ללמודם בעל-פה (כמבואר בארוכה ההלכות ופסקי דינים שבזה¹²⁷).

ועד"ז אפילו בנוגע לילדים שעדיין אינם יכולים לקרוא בפנים, או שקוראים בפנים בקושי, יכולים ללמודם בעל-פה — בדוגמת דברי הגמרא¹²⁸ "קטן היודע .. לדבר (והרי כשמתחיל לדבר עדיין אינו יכול לקרוא בספר, בסידור או בחומש, בפנים) אביו לומדו תורה .. תורה¹²⁹ צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", ועד"ז בנוגע לכל הענינים המדוברים לעיל.

ועאכ"כ בנוגע למצות הצדקה, ששייכת הן לגדולים והן לקטנים, כולל גם עוללים ויונקים.

ואפילו בשבתות שייך ענין הצדקה — ע"י "ואהבת לרעך כמוך"¹³⁰, שלומד עם מישהו אחר ענין בתורה בכלל, ובהלכות בית הבחירה בפרט (ובתשעה באב ובערב תשעה באב לאחר חצות — בדברים המותרים ללמוד בהם אז), או שמביא אורח לבית וכו' וכו'¹³¹.

טו. וזוהי גם אחת מהכוונות שקובעים הדיבור בזה, ובמילא גם ההתוועדות על דבר זה, לפני שמתחיל "היום מלאכה"¹³², היום דערב ר"ח, ובאופן שישנה האפשרות ששומעים את הדברים בשעת מעשה גם בכמה מקומות, ששם הרי זה קרוב יותר לעלות השחר או נץ החמה וכו' — כדי שיהי' הזירוז בזה,

— והזירוז בא ביחד עם בקשה נפשית, וכמה פעמים, פעם אחר

(126) ואתחנן ו, ז.

(129) ברכה לג, ד.

(127) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סמ"ט.

(130) קדושים יט, יח.

(131) ראה גם תו"מ חפ"ד ס"ע 523.

וש"נ.

(128) סוכה מב, סע"א. וראה ספרי עקב

יא, יט. רמב"ם הלי' ת"ת פ"א ה"ו. טוש"ע

(132) לשון הכתוב — נחמ' ד, טז. וראה

ברכות ב, ב. וש"נ.

י"ד סרמ"ה ס"ה. הלי' ת"ת לאדה"ז בתחלתן.

(219) ראה חדא"ג מהרש"א שם. ועוד.

(220) ח"ג רסג, ב. רסו, ב.

(221) תהלים קכא, ח.

הנסמן בלקו"ש חט"ו ע' 231.

פעם, "מאה פעמים"¹³³, ועד "מאה ואחד"¹³⁴ (או "מאה פעמים ואחת", כב' הגירסאות שבזה)¹³⁵ —

שכל אחד יעסוק בכל האמור בשמחה ובטוב לבב, ובמילא הרי זה יפרוץ את המדידות וההגבלות שלו, לעסוק בזה ביתר שאת וביתר עוז. וכמו־כ ינצלו במקומות שישנו מה שנקרא בשם "טאנקן", "טנקי מצוה", שעל ידם יכולים להגיע גם למקומות שהולך רגלי אינו יכול להגיע לשם בזמן של ערב ר"ח, מצד ריחוק המקום בגשמיות, ורק כשנוסע ב"טנק" מגיע גם לשם.

ועוד נקודה בזה — שזהו ע"ד "ברוב עם הדרת מלך"¹³⁶, שעושה רושם חזק יותר, ובדוגמא שמצינו בנוגע ל"זכר ליציאת מצרים" שעושים כמה ענינים כדי שישאלו התינוקות¹³⁷, וכך ישנם גם "תינוקות" ביהדות, שבאופן אחר אי אפשר להבקיע

אצלם את הקליפה החיצונית אא"כ עושים דבר תמוה — שרואה מכונית ("אֶפְטָמָבִּיל") שעלי נכתב באותיות מרובעות, וממנה מהדהד קול, והקול מדבר אודות ענינים שהם חידוש אצלו, ובמילא שואל "מה נשתנה" ו"מה זאת" וכו', או עכ"פ עומד ומביט כמו "שאינו יודע לשאול", אבל רשום על פניו שרצונו ש"את פתח לו"...

וכל פעולות אלו ביחד — תפלות כל ישראל ובקשות כל ישראל ולימוד התורה של כל ישראל ונתינות הצדקה של כל ישראל — יצטרפו לפעול שיהפכו ימים אלו ל"ששון ולשמחה ולמועדים טובים"¹³⁸, ובקרב ממש, בביאת משיח צדקנו, שיכנה בית המקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל¹³⁹, "והיתה להוי' המלוכה"¹⁰², ובעגלא דידן.

* * *

טז. ישנם כאלו שמתייראים מ"קול המונה"¹³⁹, באמרם, שלכאורה לא היתה אף פעם הנהגה כזו, לצאת בחוצות העיר, לנסוע במכוניות ("אֶפְטָמָבִּיל") ולהרעיש ברחובות וכו'.

ובכן, דובר כבר כמ"פ שאין זה דבר חדש — שהרי מפורש בגמרא

(133) ב"מ לא, א.	(137) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתע"ג
(134) חגיגה ט, ב.	סי"ד. סל"ח. ס"מ. וש"נ.
(135) ראה גם תו"מ חפ"ג רעש ע' 148.	(138) זכר' ח, יט. וראה רמב"ם הל' תעניות בסופן.
(136) משלי יד, כח. וראה אנציק' תלמודית	(139) מכות בסופה. וראה גם תו"מ חע"ט
בערכו (כרך ד ע' קצה ואילך). וש"נ.	ע' 287. וש"נ.

וכבנדו"ד, שטובתו של השומר (שלא יישן עוד פעם) באה מצד איבוד כסותו — אין בזה האיסור דבל תשחית "הואיל והיא לטובתו".

כז. ועד"ז גם נקודה עכ"פ בנוגע לפסוק ביחזקאל:

כתיב²¹¹ "אתה בן אדם הגד את בית ישראל את הבית", וממשיך, "זאת תורת הבית על ראש ההר כל גבולו סביב סביב קודש קדשים הנה זאת תורת הבית".

ומדייק בזה כ"ק מו"ח אדמו"ר, נשיא דורנו, במאמרו ד"ה זאת תורת הבית (וממשיך אח"כ בביאור הענין ד"ואתה תצוה וגו'"²¹²) שנדפס לב' ניסן²¹³, ש"צ"ל מהו אומרו זאת תורת הבית, דלכאורה הרי אינו מבאר בזה פרטי בנין הבית כלל, ורק שאומר ענין כללי דמקומו של הבית הוא על ראש ההר, ואשר כל גבולו סביב סביב הוא קדש קדשים" (ורק בפסוקים שלאח"ז מבאר פרטי בנין הבית), ועד כדי כך, שחוזר וכופל "הנה זאת תורת הבית".

ומבאר²¹⁴, ש"הר הוא בחי' אהבה", כמארז"ל²¹⁵ "לא כאברהם שקראו הר", והרי ענינו של אברהם שנקרא "אברהם אוהבי"²¹⁶, ובמילא, בנוגע לביהמ"ק הרוחני שישנו בכל אחד מישראל, כמ"ש²¹⁷ "ושכנתי בתוכם", "בתוך כל אחד ואחד"²¹⁸, הנה האהבה שלו נקראת "הר"; וכיון שזה הר שנמצא בירושלים ועליו נבנה ביהמ"ק, הרי זו אהבה קדושה — אהבת איש ישראל להקב"ה.

ו"ראש ההר — אה"ר", והיינו, כשם ש"ראש ההר" שהוא ה"ראש" והמנהיג של ההר הוא למעלה מכל ההר, כך גם בענין האהבה הרי זה לא סתם אהבה (פנימית), אלא זוהי הדרגא של אהבה רבה.

ו"כל גבולו סביב סביב קודש קדשים" — "היא אהבה בתענוגים" (למעלה גם מאהבה רבה).

וזהו זאת תורת הבית, דקאי על ביהמ"ק דלעתיד", ביהמ"ק

(211) מג, יא"ב.	(213) סה"מ תרפ"ט ע' 162 [רלה] ואילך.
(212) ר"פ תצוה.	וש"נ.
(214) שם ע' 177 [רנה].	
(215) פסחים פח, א.	שנמצא מעבר לים ולהזיקו, רח"ל, אפילו
(216) ישעי' מא, ח.	בדיבור — הרי זה היפך כל הענינים!
(217) תרומה כה, ח.	וכאמור לעיל שלא כדאי להקדיש זמן על
(218) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א.	זה, כיון ש"אנן פעלי דיממא אנן" (מהנחה בלתי
	מוגה).
	ועוד.

המשבר כלים או קורע בגדים ... עובר בלא תעשה שנאמר²⁰⁵ לא תשחית" וז"ל²⁰⁶: "כשם שצריך להזהר בגופו שלא לאבדו ולא לקלקלו ולא להזיקו, כך צריך להזהר במאודו שלא לאבדו ולא לקלקלו ולא להזיקו", שבלשון זה — "כשם שצריך להזהר בגופו ... כך צריך להזהר במאודו כו"²⁰⁷ — הוא מחדש ששני איסורים אלו יש להם גדר אחד²⁰⁸. והנה בהל' נזקי גוף ונפש²⁰⁹ כתב רבינו הזקן, ש"מותר להתענות לתשובה", כי "צער זה טובה היא לו להציל נפשו כו", והיינו, שהגם שהטובה (להציל נפשו) באה מצד הצער — מ"מ מותר, לפי שצער זה טובה היא לו.

ואותו הדבר הוא גם בנוגע לצער את אחרים, שמותר להכות את משרתו כשאינו שומע בקולו [אם התנה כן עמו מתחלה כששכרו] "הואיל והיא לטובתו" (אף שטובתו היא מצד ההכאה).

ומכיון שהאיסור דכל תשחית הוא אותו הגדר דנזק הגוף — מובן מזה, שכאשר הוא מאבד איזה דבר בשביל טובתו של מי שהוא [שברשותו]²¹⁰, גם כאשר הטובה באה מצד איבודו של הדבר —

דשמעת ל' דאמר אין אדם רשאי לחבל בעצמו .. אמר רבי אלעזר, שמעתי שהמקרה על המת .. לוקה משום כל תשחית, וכ"ש גופו. ודלמא בגדים שאני, דפסידא דלא הדר הוא .. זה מעלה ארוכה וזה אינו מעלה ארוכה. אלא האי תנא הוא דתניא .. מה ת"ל וכפר עליו מאשר חטא על הנפש .. שציער עצמו מן היין. והלא דברים ק"ו, ומה זה שלא ציער את עצמו אלא מן היין נקרא חוטא, המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה" (מהנחה בלתי מוגה). (209) ס"ד.

(210) ראה הל' נזקי גוף ונפש שם, שזה מה ש"מותר להכות כו" כדי להדריכם" הוא דוקא כאשר "טובתם מוטלת עליו שהם ברשותו", ועד"ז הוא בנדו"ד — כי "איש הר הבית" הוא "ממונה" (ושר) על כל השומרים" (רע"ב כאן. תויו"ט ועוד).

(*) וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א: אמנם, במה דברים אמורים — כשנתמנה ע"י הקב"ה, או ע"י סנהדרין, להיות ה"איש" וממונה עליו; אבל למנות את עצמו ל"ממונה" על יהודי

(205) פ' שופטים כ, יט. (206) והרי ידוע גודל הדיוק בלשונו של רבינו הזקן בשו"ע, ע"ד הדיוק של הרמב"ם (כמדובר כמ"פ (ראה גם תו"מ חפ"ב ע' 449 הערה 115. וש"נ)), אלא שישנו חילוק ביניהם — שהרמב"ם כותב רק את ההלכות (ורק במקומות נדירים כותב גם את הטעם), כך, שבכל פעם צריך לחפש את הביאור והטעם בזה, משא"כ רבינו הזקן, הנה נוסף על השו"ע של הבית יוסף, הכניס בכוונה תחילה גלוי גם את הטעם לכל הלכה (כמ"ש בני הרב המחבר בהקדמתם). ובנדו"ד, יש דבר תמוה — שמוסיף ענין שלכאורה אין עליו מקור, כדלקמן בהערה הבאה (מהנחה בלתי מוגה). (207) ראה גם לקו"ש חל"ד ע' 107 הערה 15.

(208) אף שלכאורה אינו מובן — שהרי במקור הדברים (בגמרא במסכת קידושין (לב, א) ובמסכת ב"ק (צא, ב), ואח"כ ברמב"ם (הל' מלכים פ"ו ה"י), טוש"ע (יו"ד סוסש"מ"ט)) הובא דין כל תשחית בממונו בתור דין בפ"ע, ולא עוד אלא שבגמרא (ב"ק שם) מפורש שיש חילוק ביניהם: "מאן תנא

שיש מעמד ומצב שבו אומרים "לכו והפגינו"¹⁴⁰, שצריך לצאת ולהרעיש ברחוב,

ו"בזעקך יצילוך קיבוציך"¹⁴¹, שכאשר יהודים מתאספים יחד וזועקים בקול גדול, הרי זה מציל אותם מכל ענינים בלתי-רצויים, ועד לאופן שנעשה "והפכתי" — שלא זו בלבד שמשביתים ("להשבית") את הענינים הבלתי רצויים, שלא יהי' ח"ו לא מיני' ולא מקצתי', כדעת ר' יהודה בפי' מ"ש¹⁴² "והשבתי חי' רעה מן הארץ", ש"מעבירים מן העולם", אלא כדעת ר' שמעון ש"משביתם שלא יזיקו", ועד לאופן שהמזיק נעשה מסייע, כמ"ש¹⁴³ "גם אויביו ישלים אתו", "זה הנחש"¹⁴⁴, שחוזר להיות "שמש גדול"¹⁴⁵ אל האדם ("אתם קרויים אדם"¹⁴⁶),

ואדרבה — עוד יותר מכמו שהי' לפני החטא, ככל הענינים דלעתיד לבוא שיהיו באופן נעלה יותר מכמו שהיו לפני החטא, שבשביל זה היתה הירידה בגלות, כדי שיגיעו לעלי' גדולה יותר, בדוגמת כללות ירידת הנשמה בגוף, "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא"¹⁴⁷, שהו"ע של גלות (כמ"ש באגה"ת ובאגה"ק¹⁴⁸), שזהו כדי שלאח"ז תתעלה הנשמה למקום נעלה יותר מכמו שהיתה לפני ירידתה למטה (כמבואר בכ"מ¹⁴⁹, ואין כאן המקום לחזור על זה עוה"פ).

יז. וזהו גם הפירוש של האזהרה (כדמוכח ממה שאירע רח"ל מעין זה בעבר וכו'¹⁵⁰, כמדובר כמ"פ בימים האחרונים¹⁵¹) — שהכוונה בזה היא רק לטובה.

וזהו ביאור הדבר — במקצת עכ"פ — אע"פ שגדול הכאב על כך שנחסרו ארבעה מישראל¹⁵², שכל אחד ואחת מהם הוא "עולם מלא"¹⁵³, נוסף על הצער והפחד שהי' אצל כל בני"י בכל מקום במשך שבוע שלם,

(140) ראה ר"ה יט, א. וש"נ.	(148) ראה אגה"ת פ"ו. אגה"ק ס"ד.
(141) ישע"י נז, יג. וראה ב"ר רפ"ד.	סי"ח. וראה גם תניא ח"א פל"ז.
(142) בחוקותי שם ובתו"כ ויל"ש (רמז תערב).	(149) ראה כמצוין במפתח ללקו"ת בערך נשמות: ירידה צורך עלי'.
(143) משלי טז, ז.	(150) ראה שיחת אור לכ"ד תמוז הנ"ל ס"ט (לעיל ס"ע 15 ואילך).
(144) ב"ר רפנ"ד.	(151) ראה גם שיחת ש"פ מטו"מ הנ"ל סכ"ו; סל"ג (לעיל ס"ע 65; ס"ע 73). וש"נ.
(145) סנהדרין נט, ב.	(152) ראה גם שיחת אור לכ"ד תמוז הנ"ל ס"ו (לעיל ריש ע' 13). וש"נ.
(146) ראה לעיל הערה 46.	(153) סנהדרין לו, סע"א (במשנה). וש"נ.
(147) ע"פ ל' חז"ל — חגיגה ה, ב.	

והרי בנוגע לצער של יהודי איתא במשנה¹⁵⁴: "שכינה מה לשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי", והיינו, שאף שמדובר במשנה בנוגע ליהודי שנמצא בדרגא הכי תחתונה עד שנתחייב בדיני נפשות, שזה גופא הוכחה שהי' ראוי לעונש זה ע"פ תורת חסד ותורת אמת, אעפ"כ, ישנו פס"ד ברור במשנה: "שכינה מה לשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי", והגמרא¹⁵⁵ מוסיפה ומדגישה ש"משלו משל למה הדבר דומה, לשני אחים תאומים בעיר אחת, אחד מינוהו מלך, ואחד יצא ללסטיות, צוה המלך ותלאוהו, כל הרואה אותו (תלוי) אומר המלך תלוי", היינו, שבשעה שהוא תלוי, רח"ל, הרי הוא אחיו של מלך מלכי המלכים הקב"ה!

ועאכ"כ בימינו, שמציאות זו לא קיימת כלל — שזהו הביאור הפנימי לכך שבטלו (ואין דנין) דיני נפשות¹⁵⁶, כיון שעכשיו אין כזה חטא שמגיע עליו דיני נפשות, בגלל שישנו הענין ד"הצילו העדה"¹⁵⁷ — שכשמתבוננים בנסיונות שישנם בחושך הכפול ומכופל של הגלות, לאחר שחרב ביהמ"ק, וענין האלקות הוא באופן ש"אותותינו לא ראינו"¹⁵⁸, ורואים ש"עכו"ם מרקדים בהיכלו"¹⁵⁹, וזקוקים לאנשי כנסת הגדולה ש"החזירו עטרה ליושנה" באמרם "הן הן גבורותיו"¹⁵⁹, אזי המסקנא היא שאין זה מזיד ח"ו, ואפילו לא שוגג אמיתי, אלא (בלשון הרמב"ם¹⁶⁰) ענין של אונס!

יח. ולכן, כשבא מי שהוא ההיפך מ"מיכאל שרכם"¹⁶¹, ורוצה לומר קטרוג על בניי, רח"ל — אין זה תופס מקום כלל, ואינו משנה כלל את השפעת והמשכת הברכה, ישועה והצלה שנותן הקב"ה.

ובהמשך לזה — יש לחזור על הציווי והאזהרה בהתוועדות של יום השבת¹⁶², שלא להכנס עמהם בוויכוחים, ואפילו לא בשקלא וטריא, אלא כפי שהצמח-צדק¹⁶³ צוה ונתן כח לכל אחד שרוצה ללכת בדרכיו ואורחותיו: "אנן פעלי דיממא אנן"¹⁶⁴, ופירש, שאנחנו הפועלים

(154) שם מו, א.
(155) שם, ב. וראה גם תו"מ חפ"ד ריש ע' 482. וש"נ.
(156) מגילה יב, ב. רמב"ם הל' סנהדרין ספי"ד.
(157) ראה סה"ש תרצ"ו ע' 25 [26].
(158) ויש"נ. וראה גם אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' יז (נעתק ב"היום יום" כט טבת).
(159) יומא סט, ב (לגירסת הע"י והיל"ש עקב רמז תתנו. נחמ"י רמז תתרעא).
(160) הל' גירושין ספ"ב.
(161) דניאל יו"ד, כא.
(162) שיחת ש"פ מטו"מ הנ"ל סכ"ה ואילך (לעיל ע' 64 ואילך).
(163) ראה סה"ש תרצ"ו ע' 25 [26].
(164) ויש"נ. וראה גם אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' יז (נעתק ב"היום יום" כט טבת).
(165) עירובין סה, א.

ד"כל אשר גוי יחרם כל רכושו"¹⁹⁸ — יש לב"ד כח להפקיר באופן כזה שהדבר יהי' כמו אבוד מהעולם, ובמילא אין בזה משום בל תשחית¹⁹⁹.

אבל [נוסף על הדוחק שבסברא זו], ממה שסתם רבינו הזקן בשלחנו²⁰⁰ שהאיסור דבל תשחית הוא "אפילו משל הפקר" [מבלי לחלק (גם לא ברמז) שיש אופן דהפקר שאין בו משום בל תשחית], מוכח דס"ל שהאיסור דבל תשחית הוא גם בהפקר ב"ד.

כד. עוד תירוץ איתא באחרונים²⁰¹ [על מה שהי' לו רשות לשרוף את כסותו], דמכיון שהי' עושה זאת בכדי לזרז את השומרים, הרי זה כמו שמשבר כלים "למירמא אימתא אינשי בתי"²⁰².

ותמוה: הרי לפי כמה דעות²⁰³, וכן פסק רבינו הזקן²⁰⁰ — האיסור דבל תשחית הוא אפילו כאשר "כוונתו כדי להראות כעס וחימה להטיל אימה על בני ביתו שאינן נוהגין כשורה"?

כה. והגם שהאיסור דבל תשחית הוא דוקא "כשעושה דרך השחתה וקלקול, אבל על מנת לתקן מותר לקלקל, אם אי אפשר לתקן אלא ע"י קלקול זה"²⁰⁴, ובמילא: מכיון שזה מה שאיש הר הבית הי' שורף את כסותו הי' זה (בוראי) כשהי' רואה שאין דרך אחרת לזרז אותו, הוה זה כמקלקל על מנת לתקן —

אכתי יש לומר, שדין הנ"ל (שמותר לקלקל ע"מ לתקן) הוא דוקא כשאין זה דרך השחתה כלל, וכמו השורף בגד לכסות דם באפר (וכיו"ב), שענינה של פעולה זו (דשריפת הבגד) הוא (לא איבוד הבגד והשחתתו, כי אם) עשיית אפר.

משא"כ בנדו"ד שענינה של פעולה זו (דשריפת הכסות) הוא איבוד והשחתת הכסות — שהרי תועלת השומר (שלא יישן עוד פעם) באה מצד איבוד כסותו — הוה זה (כמו) דרך השחתה, ויש בזה האיסור דבל תשחית.

כו. ויובן זה בהקדים מ"ש רבינו הזקן²⁰⁰ [בתור הקדמה לדין "כל

(198) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(199) ראה דבר אברהם שם.
(200) חו"מ שם.
(201) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(202) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(203) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(204) שו"ע אדה"ז שם סט"ו.
(205) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(206) ראה דבר אברהם שם.
(207) חו"מ שם.
(208) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(209) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(210) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(211) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(212) ראה דבר אברהם שם.
(213) חו"מ שם.
(214) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(215) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(216) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(217) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(218) ראה דבר אברהם שם.
(219) חו"מ שם.
(220) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(221) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(222) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(223) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(224) ראה דבר אברהם שם.
(225) חו"מ שם.
(226) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(227) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(228) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(229) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(230) ראה דבר אברהם שם.
(231) חו"מ שם.
(232) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(233) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(234) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(235) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(236) ראה דבר אברהם שם.
(237) חו"מ שם.
(238) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(239) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(240) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(241) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(242) ראה דבר אברהם שם.
(243) חו"מ שם.
(244) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(245) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(246) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(247) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(248) ראה דבר אברהם שם.
(249) חו"מ שם.
(250) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(251) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(252) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(253) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(254) ראה דבר אברהם שם.
(255) חו"מ שם.
(256) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(257) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(258) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(259) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(260) ראה דבר אברהם שם.
(261) חו"מ שם.
(262) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(263) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(264) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(265) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(266) ראה דבר אברהם שם.
(267) חו"מ שם.
(268) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(269) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(270) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(271) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(272) ראה דבר אברהם שם.
(273) חו"מ שם.
(274) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(275) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(276) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(277) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(278) ראה דבר אברהם שם.
(279) חו"מ שם.
(280) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(281) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(282) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(283) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(284) ראה דבר אברהם שם.
(285) חו"מ שם.
(286) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(287) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(288) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(289) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(290) ראה דבר אברהם שם.
(291) חו"מ שם.
(292) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(293) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(294) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(295) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(296) ראה דבר אברהם שם.
(297) חו"מ שם.
(298) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(299) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(300) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(301) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(302) ראה דבר אברהם שם.
(303) חו"מ שם.
(304) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(305) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(306) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(307) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(308) ראה דבר אברהם שם.
(309) חו"מ שם.
(310) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(311) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(312) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(313) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(314) ראה דבר אברהם שם.
(315) חו"מ שם.
(316) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(317) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(318) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(319) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(320) ראה דבר אברהם שם.
(321) חו"מ שם.
(322) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(323) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(324) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(325) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(326) ראה דבר אברהם שם.
(327) חו"מ שם.
(328) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(329) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(330) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(331) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(332) ראה דבר אברהם שם.
(333) חו"מ שם.
(334) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(335) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(336) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(337) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(338) ראה דבר אברהם שם.
(339) חו"מ שם.
(340) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(341) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(342) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(343) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(344) ראה דבר אברהם שם.
(345) חו"מ שם.
(346) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(347) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(348) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(349) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(350) ראה דבר אברהם שם.
(351) חו"מ שם.
(352) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(353) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(354) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(355) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(356) ראה דבר אברהם שם.
(357) חו"מ שם.
(358) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(359) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(360) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(361) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(362) ראה דבר אברהם שם.
(363) חו"מ שם.
(364) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(365) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(366) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(367) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(368) ראה דבר אברהם שם.
(369) חו"מ שם.
(370) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(371) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(372) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(373) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(374) ראה דבר אברהם שם.
(375) חו"מ שם.
(376) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(377) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(378) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(379) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(380) ראה דבר אברהם שם.
(381) חו"מ שם.
(382) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(383) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(384) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(385) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(386) ראה דבר אברהם שם.
(387) חו"מ שם.
(388) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(389) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(390) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(391) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(392) ראה דבר אברהם שם.
(393) חו"מ שם.
(394) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(395) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(396) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(397) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(398) ראה דבר אברהם שם.
(399) חו"מ שם.
(400) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(401) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(402) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(403) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(404) ראה דבר אברהם שם.
(405) חו"מ שם.
(406) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(407) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(408) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(409) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(410) ראה דבר אברהם שם.
(411) חו"מ שם.
(412) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(413) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(414) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(415) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(416) ראה דבר אברהם שם.
(417) חו"מ שם.
(418) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(419) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(420) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(421) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(422) ראה דבר אברהם שם.
(423) חו"מ שם.
(424) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(425) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(426) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(427) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(428) ראה דבר אברהם שם.
(429) חו"מ שם.
(430) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(431) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(432) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(433) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(434) ראה דבר אברהם שם.
(435) חו"מ שם.
(436) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(437) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(438) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(439) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(440) ראה דבר אברהם שם.
(441) חו"מ שם.
(442) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(443) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(444) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(445) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(446) ראה דבר אברהם שם.
(447) חו"מ שם.
(448) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(449) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(450) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(451) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(452) ראה דבר אברהם שם.
(453) חו"מ שם.
(454) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(455) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(456) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(457) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(458) ראה דבר אברהם שם.
(459) חו"מ שם.
(460) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(461) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(462) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(463) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(464) ראה דבר אברהם שם.
(465) חו"מ שם.
(466) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(467) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(468) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(469) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(470) ראה דבר אברהם שם.
(471) חו"מ שם.
(472) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(473) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(474) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(475) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(476) ראה דבר אברהם שם.
(477) חו"מ שם.
(478) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(479) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(480) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(481) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(482) ראה דבר אברהם שם.
(483) חו"מ שם.
(484) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(485) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(486) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(487) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(488) ראה דבר אברהם שם.
(489) חו"מ שם.
(490) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(491) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(492) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(493) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(494) ראה דבר אברהם שם.
(495) חו"מ שם.
(496) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(497) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(498) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(499) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(500) ראה דבר אברהם שם.
(501) חו"מ שם.
(502) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(503) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(504) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(505) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(506) ראה דבר אברהם שם.
(507) חו"מ שם.
(508) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(509) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(510) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(511) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(512) ראה דבר אברהם שם.
(513) חו"מ שם.
(514) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(515) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(516) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(517) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(518) ראה דבר אברהם שם.
(519) חו"מ שם.
(520) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(521) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(522) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(523) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(524) ראה דבר אברהם שם.
(525) חו"מ שם.
(526) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(527) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(528) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(529) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(530) ראה דבר אברהם שם.
(531) חו"מ שם.
(532) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(533) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(534) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(535) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(536) ראה דבר אברהם שם.
(537) חו"מ שם.
(538) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(539) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(540) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(541) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(542) ראה דבר אברהם שם.
(543) חו"מ שם.
(544) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(545) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(546) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(547) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(548) ראה דבר אברהם שם.
(549) חו"מ שם.
(550) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(551) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(552) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(553) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(554) ראה דבר אברהם שם.
(555) חו"מ שם.
(556) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(557) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(558) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(559) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(560) ראה דבר אברהם שם.
(561) חו"מ שם.
(562) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(563) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(564) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(565) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(566) ראה דבר אברהם שם.
(567) חו"מ שם.
(568) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(569) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(570) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(571) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(572) ראה דבר אברהם שם.
(573) חו"מ שם.
(574) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(575) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(576) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(577) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(578) ראה דבר אברהם שם.
(579) חו"מ שם.
(580) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(581) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(582) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(583) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(584) ראה דבר אברהם שם.
(585) חו"מ שם.
(586) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(587) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(588) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(589) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(590) ראה דבר אברהם שם.
(591) חו"מ שם.
(592) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(593) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(594) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(595) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(596) ראה דבר אברהם שם.
(597) חו"מ שם.
(598) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(599) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(600) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(601) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(602) ראה דבר אברהם שם.
(603) חו"מ שם.
(604) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(605) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(606) סמ"ק סקע"ה. חינוך מצוה תקכט.
(607) עזרא יו"ד, ח. יבמות פט, ב. וש"נ.
(608) ראה דבר אברהם שם.
(609) חו"מ שם.
(610) תפא"י כאן. עזרת כהנים ודבר אברהם שם.
(611) שבת קה, ב. וראה רמב"ם הל' דעות
(612) סמ"ק סקע

